

SENDİKA

1 Haziran 1967

Yıl: 1, Sayı: 17

Fiatı: 25 Kuruş

15 GÜNDE BİR ÇIKAR FİKİR VE SANAT GAZETESİ

Başyazı

Madalyonun Tersi

TURHAN TUĞRA

Emeğin yönetime iştirakini sağlayan 440 sayılı yasanın uygulanmasını bildiren tüzüğün. 13. Maddesinde yönetim kurulu işçi üyeliği için seçmeye yetkili organlar a,b ve c bentlerinde belirtilmiştir. Karabük Demir ve Çelik işletmeleri yönetim kurulu işçi üyeliği için uygun olan tüzüğün c bendi şöyledir:

a ve b bendlerinde yazılı teşekküller yoksa;

c — Müessese ve teşekküllerin iş yerlerinde ençok işçi mensubu olan işçi teşekküllerini bünyesinde toplayan konfederasyon seçmeye yetkilidir der. Madde bu kadar açık ve seçik olarak Demir Çelik işletmelerinde tek üyeye dahi sahip olmayan Türk — İş'in işçi üyeyi seçmeye yetkisi olmadığını beyan etmesine rağmen Türk — İş yöneticilerinin bu mad deyi anlamamazlıktan gelip büyük yaygaralarla fabrika yönetim kuruluna işçi üye seçmeye kalkması manalı karşılanmaktadır.

Bu; ya siyasi baskı yapmak suretiyle kanunları zorlar lehimize çeviririz veya işçiyi avutup ne yapalım biz seçtik ama kabul olmadı demektir ki bu hukuk nizamı haksızları korumak için kurulmamıştır.

Bu memlekette kanun var, adalet var, vicdanın dan başka hiçbir baskıya boyun eğmeyen yargıtay ve ve danıştay vardır.

Sonra yasaların zorlanmasının yeni anayasalar doğurduğunu öğrenmeyen ve inanmayan kimse kalmadı zannedilir.

İşçiyi karşılarına almak la ateşle oynamaya başlayan Türk — İş yöneticileri bu işçi adayı seçiminde de iki yüzlülüğünü ve uyutma politikasını bir defa daha ortaya koymuştur. Şöyleki:

Tüzüğün (c) bendine göre Demir Çelik işletmeleri yönetim kuruluna işçi üye seçmeye Türk—İş'in hakkı olmadığını bildikleri halde adaylar bu örgütün yöneticilerinin dalavereci ve kaypak politikasına i-

Sonu Sayfa 4 de)

SENDİKACILIK YALNIZCA ZAM ALMAK DEĞİLDİR

ENDER ETKİ

Bilindiği gibi sendikalar, işçilerin müşterek ekonomik, sosyal ve kültürel menfaatlerini korumak ve geliştirmek için kurulmuş meslekî örgütlerdir. Bu örgütler üyelerinin müşterek menfaatlerini korumak ve geliştirmekle ilgili her konu hakkında inceleme ve araştırma yaparak amaç ve fikirlerinin gerçekleşmesi için her türlü kanuni yollardan faaliyet gösterebilirler.

Demek oluyorki sendikacılık, işçinin uyanmasından korkan sömürücülerin anlattığı ve pek çok işçinin de yanlış olarak bildiği gibi yalnız toplu sözleşmelerle zam almak değildir. Bugünkü tatbikat üç beş kuruş menfaat için işçiyi sendikaya bağlamaktır. Sendikal faaliyetleri bu yöne sevketmek, sendikacılığı yozlaştırmaktan öteye gidemez. Örneğin: Bazı maddelere yapılan fiat artışlarına ses çıkarmamak, yada biz bu fiat artışlarını toplu sözleşmelerde hesap ederek zam alırız diye sendikacılıkla hiç bağdaşmayan sakat beyanatlar vermek. (Türk—İş bunun ti pik örnekleriyle dolu olup böyle işlerin şampiyonudur)

Sendikal eğitimler sendikaların toplum hayatındaki yeri, ülkenin sosyal yapısı ile bu yapıdaki oluşum ve gelişimleri, ekonomik durumu ve politik güçlerin incelenmesine yönelmelidir. Ancak bu sistem eğitimle sendikacılık rayına oturur ve esprisine kavuşmuş olur. Gerçek işçi örgütleri, üyelerinin eğitilerek sendikacılığın felsefesini ve varmak istediği temel hedeflerin nedenlerini öğreterek bilinçli olarak meselelerine kendile

Sonu Sayfa 4 de)

Gerçek işçi örgütleri, üyelerinin eğitilerek sendikacılığın felsefesinin ve varmak istediği temel hedeflerin nedenlerini öğreterek bilinçli olarak meselelerine kendilerinin sahip çıkmaları gerektiğine inandırmak ve bu aşamayı başarmak zorundadır.

Millî Ekonomide Ormanın Yeri Ve Devlet Ormanları

YALÇIN HIZ

Orman, memleket ekonomisi için gerekli doğal bir kaynaktır. Tarım, madencilik, endüstri, ticaret ve bayındırlık gibi milli ekonominin başlı başına bir uzvudur. Çağımızda, milli gelirini ormancılıktan temin eden memleketler vardır ve bu memleket fertlerinin hayat seviyelerinin de yüksek oluşu gözden kaçmamaktadır.

Memleketimiz, umumiyetle orman için elverişli bir iklim kuşağında olmadığı, ormanların gelişmelerinde rol oynayan rutubet ve yağış bakımından yoksun oluşu, topoğrafik ve morfolojik yapısının da etkisi ile orman bakımından fakir sayılır. Ayrıca yangınlar, yıllar boyunca yapılan düzensiz faydalanmalar (tarla açmak, hayvan otlatmak ve türlü yıkımlar) ise daha da fakirleştirmiştir. Ormanlarımızı korumaz ve düzensiz faydalanmalara devam edersek, yakın bir gelecekte pek büyük sıkıntılara katlanmamız gerekeceği aşikârdır. Ozan ne güzel söylemiş.

«Bilirim ben ey ağaç dermansın sen her derde.
Tesellimiz olursun üzüntüde, kederde.
Hayat kaynağımızsın sana her an muhtacız.
Felâketimiz başlar, senin bittiğin yerde.»

Memleketimizde, ormanlara yakacak odun ve kereste temin eden bir kaynak olarak bakılır. Ekonomik yanı hiç düşünülmez. Kâğıt endüstrisinin ham maddesi olması, kimya endüstrisindeki yeri, madencilik, ulaştırma, bayındırlık ve avcılık alanlarındaki faydaları bir yana; tarım alanındaki önemi ise hiç kavranmamış bu yüzden milli gelirde büyük kayıplara sebep olunmuştur. Ormanların tarım alanındaki önemini şöylece sıralamak yerinde olur.

a) Toprağın korunması: Ormanların en büyük faydaları, toprağın kaymasını önleyip beslemesidir. Dökülen yapraklar yerde bir örtü meydana getirerek toprağın su kaybetmesini önler ve bu yapraklar çü-

Sonu Sayfa 4 de)

SOĞANIN CÜCÜĞÜ

OSMAN N. KOÇTÜRK

Fakir Türk halkının bütün iyi niyet ve misafir severliğine rağmen çok zaman sevdiği ve saydığı insana ikram edecek, kendi aç kalsa bile konuğunu gereği gibi doyuracak olanağı yoktur. O nesi varsa onu, sahip olduklarının en iyisini konuğuna vererek insanlara örnek olur. Kütahya köylerinde, fakir insanlar kuşaklarının arasında birkaç kesme şeker taşır ve çayı demledikten sonra kendileri şekersiz çay içerken, aylardır kuşaklarında gezdirdikleri şeker parçalarını ardı ardına sizin çayınıza atarlar.

Orta Anadolunun günde üç öğün bulgurla doyunan köylerinde ise, soğanın cücüğü konuğa yedirilir. Biz bu iki asil davranışın da şahidi ve muhatabı olmuş bulunduğumuz için Türk toplumunun gerçek gücünün neye dayalı olduğunu iyi biliyoruz.

İyisini kendi yiyip, kötüsünü başkasına satanlarla, sattıkları malın ismini yardım koyanlar, asırlarca var olmuş ve efendiği ile var olmuş toplumların, mutsuz insanından birşeyler öğrenmeye çalışmalıdırlar.

Başkasına şekerli çay içirip, kendin buruk çayla yetinebiliyormusun?

Soğanın cücüğünü konuğa yedirip, kendin kısmetinle yetinebiliyormusun? Yoksa ne soğanın cücüğü ne de çayın şekerlisi seni tatmin etmiyorda sen tatmin olmak için olmadık çarelere ve olmadık hilelere mi baş vuruyorsun?

Bunları biz hem başkalarına sormalı ve hem de başkalarının bu soruları cevaplandırmasını gerektiren bir ortam yaratmalıyız.

Bana öyle geliyor ki soğanın cücüğünü kendi yiyip, kabuklarını yardım ediyorum dediklerine ikram eden ve hem de bunu ilân edenler var.

Fakat kimse yutmuyor artık. Biz konuğumuza soğanın cücüğünü, çayın şekerlisini içiren bir toplumuz. Gerçek gücümüz de bundan geliyor. Bizi avutanlar ile bizi kandıranlar kendi kendilerinden utanana kadar soğanın cücüğünü onlar yiyecekler. Biz soyu sopu belli asil bir toplumuz. Çayın şekerlisini, soğanın cücüğünü yedireceğiz konuklara. Amma bir tarafımız daha var bizim. Onu tanımlamayı da konuklara bırakıyoruz. Soğanın cücüğünü usanmadan bıkmadan yiyen konuklara...

Gerçekçi GÖZÜYLE

DUVAR

MUTLU HAZER

İnsanla, insan arasında pânlanmış bir duvar vardır. Dünya kuruldu kurulalı bu duvarı yıkmaya kimsenin gücü yetmemiştir. Bu duvar insanları sınıflara ayıran duvardır; Ama duvarın sağ tarafında duranlar, duvarın sol tarafında duranlara göz açtırmamak için aralıksız kurnazlıklar düşünmekte ve taktiklerini uygulamaktadır. Uygulanan en önemli taktiğin birincisi insanların dinî duygularını sömürmektir. Dini duyguların sömürülmesi, daha uygun bir değimle, dini duyguların bir çıkarın aleti edilmesi inanmadıkları eski dine sarılmak; yeni daha olgun dine eskisinden daha çok sosyal adalet düzenini istediği için ona karşı gelmek şeklinde görülmektedir. İslâm dininin doğuş zamanını düşünecek olursak, o zaman bu mutlu dine karşı gelenler, yine sömürü düzenin, eski dinlere bağlı görünen kapkaççı takımları ve haramzadeleri idi. Şimdi bu haramzadeler din üzerinde, çıkarları uğrunda yine aynı oyunu oynamakta. sosyal dönüşüm ve oluşumların yolunu kesme çarelerini aramaktadırlar.

Oysaki, «İnsanlar köprü kuracakları yerde duvar ördükleri için yalnız kalırlar.» diyen J. Newton ne kadar haklıdır. Düşündükçe duvarlar çıkıyor kişioğlunun karşısına; insanlar birbirlerini sevseler, karşılıklı düşüncelerine saygı duysalar, başkalarının özgürlüğünü ve haklarını bağlayan söz ve davranışlardan vaz geçseler; insanla insan arasında ne güzel köprüler kurulurdu.

Duvar ve köprü.. Bu iki sözcüğü düşündükçe ve bunları insanlarla beraber düşündükçe, ancak insan olanın yenebileceği bir zorluk çıkıyor karşımıza: insan olmak çok zor... Bu tümcenin özünde kişi oğlunun kendi içinden gelen ve başkalarına zarar veren söz ve davranışları vardır. Bunlar» bir kenara itilmedikçe, insan kendisini tanımadıkça, insan olmanın hele erdemli bir insan olmanın hiç mi hiç imkânı yoktur.

İnsanların çoğu zor olanı, kendilerinden gelen zor olanı yenemezler; çünkü insan içgüdüsel bir davranışla her yerde hangi ulustan olursa olsun kendi yaptıklarının doğru olduğuna inanır. Bazen öyle körü körüne inanır ki, söz ve davranışlarının yanlış olduğu saptansa, apaçık ortaya konsa kendi bulunduğu kefenin ağır gelmesi için direnir. Çoğu zaman böyle bilinçsiz direnmeler; insanla, insan arasındaki köprüleri yıkar ve araya kalın bir duvar çekilmesine sebep olur. Oysaki insanlar yıllar yılı mutlu bir ışık aramaktadır. Toplumların içinden insanlığa mutluluk getirecek olan ışıkları yakan insanlar da çıkar; ama bu insanlar çoğu zaman, mutluluğu için didindiği insanlar tarafından suçlandırılır ve elindeki ışık demetleri söndürülür. Galilemin başı bu yüzden kesilmiş, Sokrat bu yüzden baldıran zehirini içerek hayatına kıymaya mecbur edilmiştir.

Bir duvar var insanla, insan arasında; bu duvar salt haramzadelerin çıkarlarını korumak başkalarına göstermemek için o haramzadeler tarafından kurulmuştur. Bugün bütün yeryüzünde bulunan halklar bu duvarı yıkmak için örgütleşiyorlar. Son yıllarda ülkemizde bu gerçekleri kavrayanların sayısı gittikçe artmaktadır ve gerçekleri kavrayan insanlar, Devrimci örgütlerde birleşiyorlar. Türk—İş'in işçilere yaptığı ihanetlerden sonra kurulan Devrimci işçi sendikaları konfederasyonu (DİSK)'in üye sayısının gittikçe artması uyanmanın hızlı olduğunu göstermektedir. Haramzadelerin kurduğu bu duvar başlarına yıkılmadıkça insanla, insan arasında bir köprü kurulmasına ve mutlu bir dünyanın yaratılmasına imkân yoktur.

YARARLI YAYINLAR

YILDIZ OSMANOĞLU

ÇİN DEVRİMİ VE SONRASI — Jean-Jacques Brieux'dan çeviren Melih Borahan. 136 sayfa 6 lira. Toplum Yayınları: 26. İsteme adresi: P. K. 176 — Ankara.

1949 yılında bağımsızlığını kazanıp sosyalist bir düzen kuran Çin Halk Cumhuriyeti üzerine şimdiye dek pek az şey biliyoruz. Ülkemizden binlerce kilometre uzaktaki ve nüfusu her yıl milyonlarca artan, çeşitli sıkıntılar içinde gelişim yollarını arıyan bu dev ülkenin tarihi, sosyolojisi, ekonomisi ve siyasî koşulları nasıldır?. Bugünkü düzeye hangi aşamalardan geldiler?. Atom denemelerinden nükleer silâhların denemelerine hazırlanan, bu insan gücü çok üstün Çin Halk Cumhuriyetinin geçmişi ve geleceği neler gösteriyor?

Çin Devrimi ve Sonrası adlı kitap, bütün bu sorulara yeteri kadar cevap veriyor. Kitap aslında, daha önce saptanan bir plân çerçevesinde hazırlanmıştır. Dört bölümden ibaret bu derlemenin başlıkları şöyledir: I. Bölüm, Geçmişin Bıraktığı. Bu bölümde, ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal koşullar incelenmektedir. II. Bölüm, Devrime Varan Aşamalar. Bu bölümde şu ara başlıklar var: Batıya Açılış, Devrimci Uyanış, Tayping Ayaklanması, Reformlar, Boksörler Ayaklanması, Sun-Yat-Sen ve Burjuva Devrimi, Çan Kay-Şek ve Ölü Noktadaki Devrim, Yalnız Savaş, Siyasal ve Askeri Olaylar, Çin'in Savaşı Dünyaya Sıçrıyor, İşe Karışmış Olan Çıkarlar, Hükûmetin Çabaları, Komünistlerin Çabaları, Üçlü Oyun, İktidar İçin Uğraş, Çarpışma ve Pazarlıklar, Milliyetçi Rejimin Sonu ve Komünist Rejimin Başlangıcı. III. Bölüm: Milliyetçi Çin. bu bölümde Doktrin-Teori-İdeoloji, Komintang: Rejimin Kaynak ve Amacı, Rejimin Temel Direği: Ordu. IV. bölümde de Çin Halk Cumhuriyetinin kuruluş ve Başlangıç Yılları'ndan başlıyarak 1963 yılına dek varıyor.

Türkçede Çin üzerine bu denli derli-toplu kitap henüz yazılmamıştır. Günden güne dünya kamu oyuna çeşitli vesilelerle kendinden söz ettiren bu uzak ülke hakkında bilgi sahibi olmalıyız. Bir süre önce Çin Halk Cumhuriyetini ziyaret eden Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Ahmet Şükrü Esmer, bu konuda Ulus'a yazdığı dizi yazılardan birinde şöyle diyordu: «Nüfusu günden güne hızla artan bu ülkede ilk nazarda dikkatimizi çeken husus, lüks giyim eşyalarına rastlamamak oldu. Ama birşey daha dikkatimizi çekti, yalınayak, çıplak ve sefil insanlar da göremedik.»

Geniş topraklara yayılmış bu çok nüfuslu sarı dev'in, kendi gerçeklerine uygun olarak bulduğu kalkınma yöntemini, kalkınma yöntemiyle birlikte tarihi, sosyolojisi ve ekonomisini öğrenmek her halde çok ilginç olsa gerektir. Bu kitabı özellikle salık veririz.

KODUMA

Aha bu kudama
Bu kırık kudama
Elmalı şekerin yanındaki
Şekerli kudama

Ben mahalle bakkalıyım.
Namıdeğerim köşehırsızı
Beşin ikibuçuğu cebime
Soygunun azı

Ben mahalle bakkalıyım
Verdiklerinizi alırım
O büyük kentin fotörlüsü
Vermediklerinizi

Süleyman OKAY

★

UYANIŞ

— Paydos ağalığa bundan böyle.
Babam öldü mü ana?
Biraz peynir, biraz zeytinle
Kuru bir ekmek
Düğümlenip boğazıma.
Bak ne demiş eloğlu:
«Ahmet öldü, ne güzel öldü.»
Beğenmiş ana
Beğenmiş babamın ölümünü.
De bana
Niye yaslısın de.
Aman dememiş ya Ağa'ya
Kara zeytini seçmiş ağa aşına
— Az olsun ama senin olsun, demiş
Gitmiş
Gitmiş
Ne güzel gitmiş babam
Tepip Ağa'yı
Ver elini ana
Ver elini
Ülkü birliğimiz
Kader birliğimiz olmalı
Babamla

Nedim ORTA

★

KARDAŞ

Hem, toplum içinde vurdular beni
Şimdi, yaralanmış bir kuşum, kardaş,
Zalim engeller çıktı yollarıma
Dönmem, bu uğurda baş koymuşum, kardaş.

Seni ancak, senden olanlar tanır
Hey, dert babasıyım, dertli çocuğum
Tüm sıkıntılar çeker, sürünürsün sen
Senin derdin, benim derdimdir kardaş.

İçli bakışlar yaraladı beni,
Kanat kanat, uçarım havalarda
Koşarım bir aşağı, bir yukarı
Alacağım, devlerden hakkını kardaş.

Melhem olacağım, kanayan yarana
Sevgin alev alev, yanar içimde,
Sen ben, paramparça olmuşuz, niye?
Gel, birleşelim, sevişelim kardaş.

Kanun vermesine vermiş hak
«Tavşana kaç, tazıya tut» diyor, eloğlu
Terk et, ölüm uykusunu, durma kalk
Bak, sabah olmuş, uyan artık kardaş.

Hasan ESİN

Türk-İş ve Disk Kavgası

[Milliyet Gazetesinin açtığı tartışmaya TÜRK—İŞ ve DİSK Genel Sekreterleri birer yazıyla katılmışlardı. Gazetemiz bu iki yazıyı da aynen aktarmıştı. Şimdi de, yine Milliyet'te çıkan ve bu tartışmaya ışık tutan Prof. Dr. Cahit Talas'ın yazısını sunuyoruz.]

Prof. CAHİT TALAS

Yirmi yıllık bir geçmişi olan Türk sendikacılık hareketi şimdi kesin olarak bölünmüştür. Bu hareketi 1952 yılından beri en yüksek kademede temsil etmekte olan Türk — İş, kuruluşundan onbeş yıl sonra rakip bir konfederasyon ile yüz yüze gelmiş bulunuyor. 12 Şubat 1967'de kurulan DİSK—Devrimci İşçi Sendikacıları Konfederasyonu— çalışmalarına başlamıştır. Başkanının deyimiie yeni Konfederasyonun amacı, «işçi sınıfının memleket yönetimine ağırlığını koymasını sağlamak, kula kulluğu sona erdirmek, sosyal adalet içinde yaşamanın ilk koşullarını yerine getirmektir.»

Şüphesiz bu bölünme; işçilerin ve tüm sendikacılık hareketinin yararına olmamıştır. İşçi sınıfının bilinçlenmesinden yana olmayanlar bu bölünmeden mümkün olan ölçüler içinde yararlanmak isteyeceklerdir. Fakat bölünmenin sonuçlarını fazla mübalâğa etmemek gerekir. Rekabet, bir bakıma her iki Konfederasyonu da daha dikkatli ve daha dinamik olmaya ve tüm işçi sınıfının gerçek menfaatlarına yönelen bir politikayı araştırmaya ve izlemeğe götürecektir. Binaenaleyh liderlerin asıl görevi ve liderliğin önemi, birbirini mübalâğalı, tamiri güç ve sonunda işçilere zararlı olacak ithamlardan kaçınmak ve kuvvetlerini izleyecekleri politikanın sağlamlığından ve inandırıcılığından almaya çalışmaktır. Hele siyasi hayatımızda görüldüğü gibi birbirlerine ait düşünceler atfederek bu yoldan düşünme özgürlüğünü «kuşa çevirmeğe» hazır olanların niyetlerine ve menfaatlerine bilerek veya bilmeyerek hizmet etmek sakınılması gereken bir davranıştır. Unutmamak gerekir ki sendikacılık hareketinde bölünme ne yeni, ne de memleketimize özgüdür. Fransa'da, Belçika'da, İtalya'da ve Birleşik Amerika'da ve başka ülkelerde çeşitli nedenlere dayanan bölünmeler olmuştur. Bölünmüş olmak iyi bir şey değildir, amma, daha kötüsü, bölünmeyi hazmedemeyerek derinleştirmek ve gerektiği an müşterek hareketleri imkânsız kılacak kadar uçurumlar yaratmaktadır.

BÖLÜNMENİN NEDENİ

Türk sendikacılık hareketinin bölünmüş olmasının ve Türk — İş in karşısına yeni bir konfederasyonun çıkmış bulunmasının çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenlerden biri kanaatimizce sendikacılık hareketinin görev anlayışı başka bir deyimle felsefesi ile ilgilidir. Türk—İş sendikacılık hareketinin «partiler üstü» bir politika gütmesini, bir siyasi parti ile ilişki kurmamasını, geleneksel fonksiyonu içinde kalmasını, toplumun tüm sorunları karşısında görüş tesbit etmekle beraber, bunları gerçekleştirmek için bir «aksiyon» içine girmemesini savunmaktadır. Buna mukabil DİSK'e göre sendikacılık hareketinin geleneksel fonksiyonu devam etmeli, fakat parlâmentoda da doğrudan doğruya söz sahibi olması şimdi birinci derecede önem kazanmıştır. Yeni Konfederasyonun başkanı, «Biz işçi sınıfının çıkarlarına en uygun programı savunan, Meclis içi ve dışı çalışmaları ile bu programa bağlı kaldıklarını gösteren partiyi tutacağız» diyor. Yüze çıkmış bulunan temeldeki ayrılık burada başlamaktadır.

Biz yakın zamanlara kadar Birinci görüşü savunmuştuk. Fakat bazı nedenlerden ötürü bu görüş üzerinde israr etmenin sakıncalı olacağı kanısına ulaştık Bir kere, iktidarda bulunan partiler, şüphesiz kendi çıkarları açısından, haklı olarak sendikacılık hareketini nüfuz ve etki altına almaya çalışmaktadırlar. Bunda bir dereceye kadar da başarıya ulaşılmaktadır. Böyle bir gelişim ve oluşum sendikacılık hareketini hareketsizliğe götürmekte sonunda işçilerin ve aydınların gözünde değerini yitirmekte ve bölünmeler için ortamı hazırlamaktadır. Diğer taraftan bu nedene bağlı olarak sendikacılık hareketi geleneksel fonksiyonun çerçevesi içine sıkışıp kalmaktadır. Türk toplumunun içinde bulunduğu şartlar, bu dar çerçevenin kırılmasını ve yeni bir anlayışa ulaşılmasını gerekli kılmaktadır. Türk — İş böyle bir yola girmişti. Toprak reformunu, vergi reformunu, petrolün ve madenlerin devletleştirilmesini benimsemiş ve dış ticaret rejimindeki bozukluklara karşı çıkmıştı. Fakat son zamanlardaki bildirileri ve Türk — İş adına yapılan beyanlar bâzı tereddütleri ve gerilemeleri ortaya koymaktadır. Bir muhafazakârlık tehlikesi yavaş yavaş belirmektedir. Örnegin, geçen yılın sonunda Türk — İş yönetim kurulu yayınladığı bildiride, aşırı diye nitelendirdiği akımlarla mücadelede kanun takipçilerinin görevlerini zamanında yapmamalarından yakındıktan sonra, reformlarla ilgili olarak ancak «Ülkemizin geri kalmışlığının bir sonucu olarak aşırı akımlarla sadece zecri mücadele yollarının yeterli olmadığını, ekonomik tedbirlere, bu arada vergi politikasının kökten değiştirilmesi gerektiiğne dikkati çekmek»le yetinmiştir.

PARTİLER VE BÖLÜNME

Diğer taraftan, Türk sendikacılık hareketi şimdi eski pragmatik anlayışı içinde kalamaz, 1960 öncesi mevzuatı ve ortamı onu böyle bir yol seçmeğe zorlamıştı. Fakat 1960 dan sonra ve yeni Anayasanın getirdiği haklar ve hürriyetlerden de yararlanarak sol bir doktriin benimsenmekte olduğu görülmüştür. Fakat bu eğilim bir araya gelişim gösterdikten sonra durmuştur. Pragmatik görüşe sadık kalanlar ile sol bir doktrinin benimsenip bu doktrinin içindeki bir siyasi parti ile ilişki kurulmasını isteyenler arasındaki çatışma, ayrılış yolları açan başka bir neden olarak ortaya çıkmıştır.

Esasında bölünme Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşu ile başlar. Bilindiği üzere T.İ.P.'i de 1961 yılının Şubat ayında 12 sendikacı kurmuştu. T.İ.P kuruluşundanberi Türk — İş'le ihtilâf haline düşmüştür. Türk işçillerinin gerçek menfaatlerini temsil ettiğini ve «emekçi sınıfın» haklarının savunucusu olduğunu iddia eden T.İ.P. Türk — İş'i, işçi dâvâlarının öncülüğünü yapmakta yetersiz ve tutumunu tâvizkâr bulmaktadır. Buna mukabil Türk İş'in 14 Nisan 1965 tarihli basın bülteninde T.İ.P. ile ilgili olarak şu düşünceleri görmekteyiz: «Tüzüğünde belirtilen ilkelere büyük saygı gösterdiğimiz T.İ.P.'in bir kısım yöneticileri işin başından beri işçi hareketinin güçlenmesini endişe ile karşılamış ve Türk — İş'i yanlış ve hatalı politika gütmeğe sevketmek için büyük gayretler sarfetmiş, bunda başarı kazanamayınca işçi hareketlerini parçalama teşebbüslerine girmişlerdir».

«SINIF BİLİNCİ»

İşçi partilerinin, sendikaların desteklerini aramaları kadar doğal bir şey yoktur. Çünkü, sendikaları arkalarına almaksızın gelişmeleri hemen hemen imkânsızdır. Fakat Türk — İş yöneticileri, TİP'in bazı yöneticilerinin tüzüklerini paravana olarak kullandıkları ve Anayasamızın getirdiği müesseseleri tahrip peşinde oldukları intibaını elde ettiklerinden TİP'i desteklemeğe yanaşmamışlardır. Amma, bu karşılıklı ithamlara rağmen, büyük uyuşmazlık 1965 seçimlerinden sonra başlamıştır. Bir kısım sendikacıların Adalet Partisi adayı olarak genel ve mahalli seçimlerde yer almaları ve aynı zamanda önemli ölçülerde rol ve söz sahibi olmaları büyük uyuşmazlığı yaratmış ve Türk — İş'in tarafsız idarecileri de çok geçmeden kendilerini bu uyuşmazlığın içinde bulmuşlardır. Esasında, şimdi çok açık olarak yüze çıkmış bulunan ve bütçe müzakerelerinde de görü'en A.P. — TİP çatışması sendikacılık hareketine sıçramış bulunuyor.

Türk toplumunun geri kalmışlığının tezahürlerinden biri de, işçilerin oylarının sağcı bir parti olan Adalet Partisine gitmesidir. Adalet Partisi için bu oyların değeri büyüktür. İktidarda kalabilmesi, bu oyların desteğinin devamına bağlıdır. İşçi Partisinin de Parlâmentoda söz sahibi olmaya devam edebilmesi geniş ölçüde işçi oylarını kendi tarafına çekmekle mümkün olabilecektir. Büyük kavga burada cereyan ediyor. Sınıf bilincinin uyanmasına karşı, Adalet Partisinin büyük allerjisi de bizce buradan gelmektedir.

Sendikacılık hareketi bir sınıf hareketidir. Sınıfsız bir toplum yalnız Marxist sistem ve felsefede vardır. Sınıfsız bir topluma ancak komünizmin son safhasında ulaşılır. Sınıfların varlığı başka Marxizmin ileri sürdüğü sınıf mücadelesi başkadır. Bir sınıf yaratığı olan sendika sınıf bilincine ve menfaatine ulaşmadıkça gelişemez. Kapitalist ve Komünist olmayan sosyalist toplumlarda sınıfsızlık iddiası ne kadar az gerçek ise, sınıf bilinci yoktur sözü de o kadar az gerçektir. Geri kalmış ülkelerde sağ partiler, sınıf bilincinin ve menfaatinin uyanması halinde işçi oylarının, eşyasının tabiatı icabı işçi partilerine gideceklerini bildikleri için sınıf bilincinin doğmasına her türlü yola başvurarak engel olmaya çalışırlar. Gelişen memleketlerde sendikacılık hareketi için en büyük tehlike buradan gelir.

Çünkü kardeşi kardeşe düşürmektedirler. Bu sebepten ötürü DİSKin kurulabilmiş olması, bizce TİP den çok AP'nin bir başarısı olarak kabul olunabilir. Gittikçe güçlenen sendikacılık hareketi bölünerek zayıflatılmış ve kardeş kavgası içine atılmıştır.

SONUÇ

Karşılıklı suçlamalar hiç bir sorunun çözümüne hizmet etmez. Eğer Türk sendikacılık hareketi de geleneksel görevinin ötesinde bir görev anlayışı içine girerek toplumumuzun sorunlarına çözüm yolları ararken ağırlığını duyurabilecek bir faktör omak arzusunda ise bir kere tutucu tesirlerden kesin olarak kendisini kurtarmak zorundadır. Sağ basının ve sağ akımların Türk — İş'i destekleme eğilimi göstermesi manidar bir olay ve gelişmedir.

Bilindiği üzere her siyasî parti belli bir sınıfın menfaatlerini savunmakta ve iktidara geçerek bu menfaatleri birinci plâna alan bir programı yürütmek için kurulur. Böyle olunca sağ partilerin köklü reformları benimsemeleri mümkün değildir. Onlar statukoyu devam ettirmek için kurulduklarından sendikacılık hareketlerinin bunlarla işbirliği yapmaları mantıga, sosyolojik oluşa, eşyanın tabiatına aykırıdır. Partiler karşısında bağımsızlık sloganı bugünkü Türk ortamında işçi sınıfının menfaatleri ile bağdaşmazlık halindedir. İşçi sınıfının da siyasi hayatımız içinde, önemi ölçüsünde rol ve söz sahibi olmak istemesi hakkıdır. Bu, teşvik de edilmelidir. Böyle olduğu takdirde parlament sistem mükemmelliğe ulaşır. Sendikacılık hareketi bu oluş içindeki görevinden kaçamaz.

Madem ki, Parlâmentoda söz sahibi olmak ve demokratik usullerle iktidara geçerek benimsenmiş olan ve işçi menfaatlerini ilk plânda tutan bir program yürütmek, ancak bir siyasi parti yolu ile olmaktadır. Bu durumda yapılacak tercih «dost» bir partiyi seçmek yerine kendi siyasî partisini kurmak, kurulu olan varsa onu benimsemektir. Bizim bildiğimize göre, şimdi Türk — İş safında bulunan sendikacılık hareketinin liderleri de, birkaç yıl öncesi ne kadar işçilerin ve bu yoldan parlâmentoda işçilerin menfaatlerini korumaya çalışmalarının daha etkili olacağı inancında idiler. Amerikan tipi, ideolojiden yoksun ve yalnız toplu pazarlık üzerine dayanan sendikacılık hareketi şimdi eskimiş bir sendikacılık tipidir. Toplumumuzun ihtiyaçlarını karşılamıyor. Bir an önce onun etkisinden kurtulmakta fayda var.

(Milliyet — 5 Nisan 1967)

TOPLUMLARIN GELİŞİMİ VE TOPLUMCULUK

● AYHAN GÜNHAN ●

ÖNSÖZ:

Hiç bir varlık ve fikir düşünülemezki tarih boyunca gelişmesin, tekâmül etmesin. Tarih zaten teknik ve sosyal zekânın gelişmesini önümüze seren bir bir ilimdir. Bir din kurumunu, bir aile kurumunu düşünelim. Tarih boyunca çeşitli değişimler göstermiştir. Dün politezim (çok Tanrıcılık) vardı, bugün monoteizm (tek Tanrıcılık) var. Dün poligami (çok evlilik) vardı, bugün monogami (tek evlilik) var. Dün daha yağmurun, zelzelenin, rüzgârın... bilinmiyen masalvari kuvvetlerden doğduğuna inanırdık, bugün bunları ilim ve mantık dahilinde izah edebiliyoruz. Hülâsa dünyada herşeye bir değişim (variation) hâkimdir. Sosyal bir kurum olan din ve aile bir değişim gösterirken, ayni kuruma dahil ekonomik doktrinlerde de bir değişim olacaktır. Ne sosyalizm (toplumculuk) ne de kapitalizm (ferdiyetçilik) hiç bir zaman sabit bir kalıba sokulamaz. Dünün sosyalist düşüncesi bugüne, bugünkü yarına uymayabilir. Fakat dünün gayesi de ayn ıidi, bugünkü de, yarın ki de olacaktır: İnsanlığın mutluluğu...

Bu dar incelemede yer yüzünün yahutta ekonomik düşünce tarihinin iki büyük doktrininden biri olan sosyalizmi tam verebilmek zor ve imkânsızdır da. Fakat ana hatlarını elimden geldiği kadar çizmeğe çalıştım.

GİRİŞ:

Çağımız bir değişkenler çağıdır. Sosyal zekâ ile teknik zekâ hiç bir zaman biribirlerine erişememektedir. İnsanlık 1957 ekiminde Rus Supitnik I ile yakın çağdan sıyrılıp uzay çağına doğru yol almıştır. Nitekim son yılların başarılı uzay yolculukları bu çağın garantisi olmuşlardır. Teknik zekâ o kadar gelişmekte ki, bunu bir ölçüye vurmak zor olacaktır. 1962 Eylülünde Büyük Kennedy: «Hiçbir kimse, ne kadar mesafeyi ne kadar hızlı bir şekilde aldığımızı kavrayamaz, insanın ellibin yıllık tarihini elli yıllık bir zamana sığdırırsak, insanın kırk yıl sonunda ancak hayvan postlariyle örtünebildiğini ve yalnız beş yıl önce yazıyı ve tekerlekli arabayı başardığını görürüz. Oysa elektrik ışığı telefon, otomobil, uçak geçen ay kullanılabilir olmuş. Penisilin, televizyon ve nükleer enerji ancak geçen hafta geliştirilebilmiştir. Bu nefes kesen bir hamledir. Fakat böyle bir hamle yeni güçlükler, bilinmezler ve tehlikeler de yaratacaktır.»

Bilim ve teknoloji alanındaki bu başarılara karşı insan düşünce ve fikirlerinde ya da sosyal yönde çok az gelişme olmuştur. Teknik zekâ göklerde uçarken sosyal zekâ yerlerde sürünmektedir. Nitekim bu durumu Bergson «Büyüyen bedenimizde ruhumuz küçük kalmıştır» sözüyle çok güzel vecizlemektedir.

Yüz yılımız derin dalgaların derin değişimler getiren bir yüz yıldır. Hiç bir zaman en büyük değişmeyi teknik ilerlemeler değil, sosyal değişmeler meydana getirmiştir. «Harpler bile sosyal yapı farklarından ileri gelen büyük çatışmalardan başka bir şey değildir. (Prof. Giritli, Milliyet 1965)

Çağımızın büyük gelişimi büyük fikir akımlarında bile büyük çelişme yaratmaktadır. Örneğin bugün kapitalizm ile komünizm o kadar biribirine benzediki her iki toplumda da ferdin hiç bir değeri yok. Oysa ki verilmeyen fertlerin yaratacağı toplumda değersiz olur.. Sosyalizm eşit insanlar, biribirini seven ve güvenen insanlar diyarıdır. Bugün «dünyada çok yiyen az. Ama az yiyen hattâ aç çok insan var. Bu böyle olmaz. Dünyadaki servetlerin yeniden dağıtılması lâzımdır. Bunu da ancak kendilerinde mesuliyet duygusu taşıyan insanlar yapacaktır. (J. Baldwin, Cumhuriyet 1965).

ÜRETİM İLİŞKİLERİ:

Darwin'e göre beşeri varlıklar antropoidlere de vücut veren bir cedden olmuştur. Çok eski zamanlarda insanın alt uzuvlarının özel bir şekilde gelişmesiyle temayüz eden hayvan ataları yerçekimi doğrultusunda bir yürüyüş şekli benimsediler, yiyeceklerini temin etmek ve kendilerini korumak için tabiat objelerini alet olarak kullanmaya başladılar. Daha sonra ateş gibi bir tabiat kuvvetine de hükmettiler.

Alet kullanmakla, insanın tabiat karşısındaki davranışları da değişti. Hayvan tabiata pasifçe intibak ettiği ve tabiatın ona bizzat sunduğu şeyi kullandığı halde; insan tabiata aktif bir halde uyar, onu rasyonel bir tarzda değiştirir, kendisi için tabiatta bulunmayan gerekli yaşama ortamını yaratır. nsan emeği, onun 'bey ninin gelişmesinde, mükemmelleşmesinde kesin bir rol oynamıştır. Bir manada, insana ve keza insan beynine şekil veren emektir denebilir.

İnsanla Tabiat arasındaki karşılıklı münasebetlerin komplikeleşmesi, beri münasebetlerin de komplikeleşmesine yol açtı. İnsanlar birlikte çalışmaya başladılar. Dolayısıyla haberleşme anlaşma ihtiyacı doğdu. Gırtlaklarının gelişimi ile bazı sesler ve kelimeler telâffuz etmeğe başladılar. Dolayısiyle dil doğdu.

«Emek, insanın sosyal hayatı, dil: İşte insan beyninin mükemmeleşmesi, düşüncenin ilerlemesini sağlıyan kesin (tesirli) faktörler bunlardır» (Kuusinen. Diyalektik Materyaiizm İstanbul 1965, s. 34-35).

Bundan böyle insan tek başına yaşayamaz olmuştur. İnsanlar tabiata karşı bir birlik kurmuşlardır. En ilkel çağlarda bile, insanlar birbirleriyle ilişkiler kurmuşlardır. Bu ilişkileri iyi komşuluktan ziyade yaşamanın tek şartı olan üretim ilişkileri olarak gelişmiştir. Üretimde biribirlerine yardımcı olmuşlardır.

(Devamı Var)

Millî Ekonomide

(Baştarafı Sayfa 1 de)

rüyüp karıştığı toprağı zenginleştirirler. Ayrıca sellere de engel olurlar. Ormansız, çorak yerlerde yağan yağmur suları başı boş aktıkları için tehlikeli seller meydana getirerek, toprağın asıl verimli olan üst tabakasını sürükleyip (erozyan) büyük toprak kaybı ile verim düşüklüğüne sebebiyet verir.

b) İklime etkileri: Ormanlar bulundukları çevrenin iklimini kara ikliminden deniz iklimine yöneltereke bol yağış sağlar ve bu sayede şiddetli soğuk, sıcak, don ve kuraklığı önleyecek tarım alanına büyük hizmetleri dokunur.

Yıllar boyunca düzensiz faydalanmalar ve yangınlardan koruyarak, ileride ülkemizin çöl haline gelmesini önlemek ve millî ekonomideki katkılarından, toplumun bütün bireylerini eşit olarak faydalandırmak için ormanlar 1945 tarihli ve 4785 sayılı orman kanununa göre devletleştirilmiştir.

«Devlet ormanları, kanuna göre Devletçe yönetilir ve işletilir. Devlet ormanlarının mülkiyeti, yönetimi ve işletilmesi özel kişilere devrolunamaz. Bu ormanlar, zamanaşımıyla mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.» Anayasa maddesi ile, ilerde doğabilecek her türlü tehlikelere karşı teminat altına almıştır.

Son günlerde 1945 yılında devletleştirilen bu ormanların eski sahiplerine devretme çabaları görülmektedir. Toprak reformu için devletin, toprak kamulaştırmasının söz konusu alduğu bir devrede hangi gerekçeyle olursa olsun böyle bir çaba gerçekleştirilemez. Anayasaya saygılı her vatandaşın böyle bir davranış karşısında direnmesi ise en doğal hakkıdır.

Sendikacılık Yalnızca Zam Almak Değildir

(Baştarafı Sayfa 1 de)

rinin sahip çıkmaları gerek tiğine inandırmak ve bu aşamayı başarmak zorundadır. Yöneticiler bilmelidirler ki; sendikal faaliyetler, üye lerinin sendikal konulara önem verdiği ve onlarla ilgi lendiği zaman canlılık kaza nır.

Bu aşamayı başarmış top lumun fertleri saygılıdırlar, hoş görü sahibidirler ve bir birlerine karşılıklı sevgi ve güven beslerler; birlikten kuvvet doğar ilkesini benimsemişlerdir ve bu yolda çaba harcarlar, önce kendi iş kollarında tek sendika olmanın sonra da diğer işkollarındaki sendikalarla birleşmenin sonsuz faydalarını bilirler, seçeceği yönetici kadrosunda, sorumluluğunun gerektirdiği konularda yetenekli olmasını ararlar. Politik görüş ve bölgecilik aramazlar, yetersiz yöneti cilerin topluma yararlı ola mayacaklarını düşünürler, işçiden yana olan örgütleri parçalamaya çalışanların iş çi düşmanları olduğunu far kederler ve bu olanakların dan ötürü ekonomik ve sos yal savaşta daima başarıya ulaşır geleceğe güvenle ba kabilirler.

Bu gün kendi iş kolunda eğitimin faydalarını ve yö nünü kavramış tek sendika Türkiye Maden, Madeni eş ya ve Makina Sanayi işçile ri (MADEN—İŞ) Sendikası ve kurucusu olmaktan dai ma kıvanç duyacağı Dev rimci İşçi Sendikaları Kon federasyonu (DİSK) dur.

Sendikacılıkta eğitim, sen dikaların varlık yokluk soru nudur. Gerçek işçi sendika ları ile işçiden yana olmayan sarı sendikaları ayırt etmek için eğitim faaliyetle rine bir göz atmak yeter.

Madalyonun Tersi

(Baştarafı Sayfa 1 de)

nandıkları için belki seç me hakkını kazanır diye Ankara ve İstanbul'a bir çok maddi kayıpları göze alarak Türk—İş yöneticileri ile temas için gitmişlerdir. Bunlardan biri 17 yöneticiden imza ve söz alarak huzur içinde Karabük'e dönmüştür fakat ikinci adayın seçim şansının kuvvetli olduğuna ina nan ve gelecek sendika se çimlerinde Çelik — İş sen dikasının genel başkanlığı nı ellerinden alacağına yüz de yüz nazarı ile bakan şimdiki Çelik — İş genel başkanı ve yöneticileri bu şahsı bir an evvel başlarına dan uzaklaştırmak için acele Ankara'ya ve İstanbul'a gidip (Eğer bu şahıs seçilirse biz toptan istifa ederiz) diyerek önceki oyunu bozdurmuşlar. Neticede söz veren 17 yönetici de tükürdüğünü yalayarak ikinci adayı seçmişler ve böylece Çelik — İş yöneti cileri de bu rakipten kurtulduklarını zannetmişler dir.

Halbuki yazımızın başın da da söylediğimiz gibi tü züğün 13. Maddesinin (C) bendine göre Demir Çelik işletmelerinde tek üyeye dahi sahip olmayan Türk — İş'in işletme yönetim kuruluna işçi adayı seçme hakkı olmadığı için sadece yönetim kuruluna seçilmek amacıyla memurluktan işçiliğe geçen bu şahıs göre ve başlayamayacak dolayı siyle de bütün hesap ve çabalar boşuna olacaktır. Gelecek sendika seçimlerinde kanaatimiz odurki şimdiki Çelik—İş sendikası yöneticilerinin korktukları başlarına gelecektir.

SENDİKA — Fikir ve Sanat Gazetesi

Sahibi : Türkiye Maden - İş Sendikası Karabük Bölge Merkez Şubesi adına : Nuri Kara

Bu sayıda sorumlu yönetmen: Remzi İnanç

Yönetim Yeri : Hürriyet Caddesi, No: 86, Maden - İş Sendikası, *Karabük*

Dizgi ve Baskı : Balkanoğlu Matbaacılık Ltd. Şti. *Ankara*